

På grund av vad vi här ovan anfört, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att Riksdagen i avvaktan på, att försvarsfrågan och allmänna pensionsförsäkringsfrågan jämte finansplan samtidigt framläggas till Riksdagens avgörande, för närvarande ville avslå Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 126.

Stockholm den 7 april 1913.

P. M. Carlberg.

Knut Larsson.

P. Paulson.

Erik Trana.

Adolf Dahl.

Nr 114.

Av greve **Hamilton, Alexander**, *i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om allmän pensionsförsäkring.*

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 126 har Riksdagen fått sig förelagt ett förslag, som, synes det, i stort sett på ett lyckligt sätt löser den stora frågan om pensionsförsäkring. Allt efter sin ståndpunkt kan man nu visserligen önska, att fördelarna varit större, eller ock anse, att en del med förslaget förknippade olägenheter kunnat undvikas.

Det torde kunna antagas, att en pensionsförsäkring skall medföra en minskning eller åtminstone en jämnare fördelning av kostnaderna för fattigvården; i följd härav är det billigt och rättvist, att bidrag till denna försäkring lämnas av alla, som nu genom sin skatt till kommunen uppehålla fattigvården. Detta bidrag i form av pensionsavgift skulle emellertid kunna kännas som en dubbel beskattning för dem, som förut genom obligatoriska pensionsavgifter hava pension sig tillförsäkrad; fog finnes sålunda att befria dem, som hava fördelen av pensionsrätt, från erläggandet av avgifter för en ny pension, men några flera undantag från regeln böra ej ifrågakomma. I den kungl. propositionen är nu föreslaget, att ägare av förmögenhet av minst 6,000 kronor skulle befrias från erläggandet av pensionsavgift; mot detta förslag talar dels ovan anförda skäl, dels den omständigheten, att en person med förmögenhet kan förlora den och sålunda komma i sådana förhål-

landen, att en avgiftspension får betydelse för honom; för förslaget framhållas besparingarna genom mindre avgiftspensioner; dessa torde emellertid kunna vinnas även på annat sätt genom att begränsa rätten till pension. Det synes mig ligga mera orättvisa i, att, som i propositionen är föreslaget, beröva någon pensionsrätten, om behovet därav inträder, än att begränsa rätten därtill, då behovet ej föreligger. Jag anser sålunda, att ägare av förmögenhet skall erlägga pensionsavgifter, men han skall ej äga rätt att uppbära pension, så länge han är ägare av en viss förmögenhet. Det erbjuder naturligtvis svårigheter att bestämma den förmögenhetsgräns, vid vilken pensionsrätten bör upphöra, men, då behovet därav skall vara avgörande, får man ej sätta den för lågt; det synes mig, som om innehavaren av en taxerad förmögenhet överstigande 12,000 kronor borde vara i den goda ekonomiska ställning, att han skulle kunna utan kännbar olägenhet undvara avgiftspensionen.

I ålderdomsförsäkringskommitténs förslag höjes pensionstillägget med $1\frac{1}{2}$ % för varje år, för vilket en högre pensionsavgift har blivit erlagd; enligt det nu föreliggande förslaget är höjningen blott 1 %. Redan mot förstnämnda förslag riktades den anmärkningen, att pensionerna äro för små; denna vinner i skärpa genom den nu föreslagna ändringen och vinsten, minskade kostnader till förmån för förslagets utvidgning att omfatta en särskild barnpensionering, är nog av tvivelaktigt värde. Jag anser sålunda, att kommittéförslaget är i denna del att föredraga.

Vad barnpensioneringen beträffar borde försiktigheten bjuda, att den ej nu medtages; försäkringen bör till en början ej göras för vittomfattande; man rör sig på ett område, som för våra förhållanden är oprövat; efter vunnen erfarenhet inom en mindre krets går utvecklingen säkrare till en större.

Till pensioneringen hörande ärenden skola behandlas i hvarje kommun av en pensionsnämnd; valet till denna nämnd sker å landet av kommunalstämma eller kommunalfullmäktige och i stad av stadsfullmäktige eller av allmän rådstuga; varje röstande har en röst och valbar är varje man eller kvinna, som är i kommunen boende och som uppnått myndig ålder samt är i besittning av medborgerligt förtroende och råder över sig och sitt gods. Innebära nu dessa bestämmelser tillräckliga garantier för att inom nämnden skall finnas nödig kännedom om personer och förhållanden och att förekommande ärenden skola opartiskt behandlas? Nämndens uppdrag är av grannlaga natur; pensionstagarnas bästa skall tillgodoses, men även staten och kommunen hava intressen, som måste tillvaratagas. Det förefaller mig som om fara vore för han-

den, att nämnden kan få en väl ensidig sammansättning; önskligt vore därför, att valbestämmelserna kompletterades i den riktning, att nämndens ledamöter skulle utses till ett visst antal även bland dem, som ej äro pensionsberättigade. Ordföranden i nämnden torde få ett arbete som förtjänar arvode; de övriga ledamöterna däremot kunna nog antagas bliva mindre betungade; deras uppdrag bör därför i likhet med vad nu är fallet med kommunalnämndens och motsvarande uppdrag i stad kunna betraktas som förtroendeuppdrag och sålunda fullgöras utan ersättning. Kommunernas utgifter växa i oroväckande grad, och är det därför angeläget att förebygga nya utgiftsposter, som ej kunna anses vara av behovet framkallade.

På grund av vad jag nu har anfört får jag värdsamt hemställa, att Riksdagen må besluta följande ändringar i Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 126 rörande pensionsförsäkring

i § 5 att följande stycke må utgå: »dels den i vilkens taxering under året enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt inberäknas förmögenhet av minst 6,000 kronor»;

i § 6 att rätten till avgiftspension undantages för den, som har en taxerad förmögenhet överstigande 12,000 kronor;

att pensionstillägget höjes i enlighet med kommittéförslaget till $1\frac{1}{3}$ %;

att sista momentet angående pensionstillägg för barn utgår;

i § 21 att garantier införas mot nämndens ensidiga sammansättning;

i § 23 att sista momentet angående ersättning till ordförande och ledamöter i pensionsnämnden må utgå.

Om de av mig framförda ändringsförslagen vinna beaktande inom utskottet anhålles, att de ändringar eller jämkningar däri vidtagas, som möjligen kunna anses nödiga för att främja motionens syfte.

Stockholm den 8 april 1913.

Alexander Hamilton.